

3 (Sem-3/CBCS) PHI HC 2

2 0 2 3

PHILOSOPHY
(Honours Core)

Paper : PHI-HC-3026

(Indian Philosophy—II)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer either in English or in Assamese

1. Answer the following as directed : 1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

(a) According to Sāṅkhya philosophy, what is the material cause of the world?

সাংখ্য দৰ্শনৰ মতে জগতৰ উপাদান কাৰণ কি ?

(b) Sāṅkhya theory of causation is known as _____.

(Fill in the blank)

সাংখ্য দৰ্শনৰ কাৰ্যকাৰণবাদক _____ বুলি জনা যায়।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

- (c) What does 'Pramā' mean?
'প্রমা' বুলিলে কি বুজা ?
- (d) Mention any one kind of Cittavṛtti as classified in Yoga psychology.
যোগ মনস্তত্ত্বত ভাগ কৰা অনুযায়ী যি কোনো এক প্ৰকাৰৰ চিন্তাবৃত্তি উল্লেখ কৰা।
- (e) What is the first 'Padārtha', according to Vaiśeṣika philosophy?
বৈশেষিক দৰ্শনৰ মতে প্ৰথম 'পদাৰ্থ'টো কি ?
- (f) What is Prāgabdhāva in Vaiśeṣika philosophy?
বৈশেষিক দৰ্শনত প্ৰাগভাৱৰ কাক বোলে ?
- (g) The two kinds of Arthāpatti in Mīmāṃsā philosophy are Drṣṭārthāpatti and _____.
(Fill in the blank)
মীমাংসা দৰ্শনৰ দুই প্ৰকাৰৰ অৰ্থাপত্তি হ'ল দৃষ্টাৰ্থাপত্তি আৰু _____।
(খালী ঠাই পূৰ কৰা)
- (h) Who is the author of Brahmasūtra?
'ব্ৰহ্মসূত্ৰ'ৰ ৰচক কোন ?

- (i) Rāmānuja's theory of causation is known as Brahma-pariṇāmavāda/ Prakṛti-Pariṇāmavāda/Brahma-vivartavāda.

(Choose the correct answer)

ৰামানুজৰ কাৰ্যকাৰণবাদক ব্ৰহ্মপৰিণামবাদ / প্ৰকৃতি-পৰিণামবাদ/ ব্ৰহ্মবিবৰ্তবাদ বুলি জনা যায়।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

- (j) What is Dāśya Bhakti according to Śaṅkaradeva?
শংকৰদেৱৰ মতে দাস্য ভক্তি কি ?

2. Answer the following questions : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) What are the two theories of causation in Indian Philosophy?
ভাৰতীয় দৰ্শনত থকা কাৰ্যকাৰণ সম্পৰ্কীয় মতবাদ দুটা কি কি ?
- (b) What is called Savicāra Samādhi?
সবিচাৰ সমাধি কি ?
- (c) State two points of differences between Svārthānumāna and Parārthānumāna.
স্বাৰ্থানুমান আৰু পৰাৰ্থানুমানৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

(d) What do you mean by 'Adhyāsa' in Śaṅkarācārya's Advaita Vedānta?

শঙ্কৰাচাৰ্যৰ অদ্বৈত বেদান্তত 'অধ্যাস' মানে কি বুজা ?

(e) What is Rāmānuja's concept of Aprthaksiddhi?

ৰামানুজৰ অপৃথক্‌সিদ্ধিৰ ধাৰণাটো কি ?

3. Answer any four from the following questions :

5×4=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ পৰা যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) How does Sāṅkhya philosophy distinguish between Puruṣa and Prakṛti? Describe briefly.

সাংখ্য দৰ্শনে কিদৰে পুৰুষ আৰু প্ৰকৃতিৰ মাজত পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰিছে? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(b) What are the five stages of Cittabhūmi in Yoga psychology? Explain briefly.

যোগ মনোবিজ্ঞানৰ চিত্তভূমিৰ পাঁচটা স্তৰ কি কি? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(c) Write a brief note on Vaiśeṣika concept of 'substance'.

বৈশেষিক দৰ্শনৰ 'দ্রব্য'ৰ ধাৰণাৰ বিষয়ে এটা চমু টোকা লিখা।

(d) Write a short note on Mīmāṃsā theory of Viparita-Khyātivāda.

মীমাংসা দৰ্শনৰ বিপৰীত-খ্যাতিবাদ তত্ত্বটোৰ বিষয়ে এটা চমু টোকা লিখা।

(e) Compare five-membered syllogism of Naiyāyikas with Aristotelian syllogism.

ন্যায়ৰ পঞ্চ অৱয়বী অনুমানৰ সৈতে এৰিষ্ট'টলৰ ন্যায় অনুমান তুলনা কৰা।

(f) Write a short note on Neo-Vaiṣṇavism of Śaṅkaradeva.

শঙ্কৰদেৱৰ নৱ-বৈষ্ণৱবাদৰ বিষয়ে এটা চমু টোকা লিখা।

4. Answer any four from the following questions :

10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ পৰা যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Explain critically Sāṅkhya concept of the plurality of selves.

10

সমালোচনা সহকাৰে সাংখ্য দৰ্শনৰ বহু পুৰুষবাদৰ ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

(b) Explain Cittavṛtti Nirodha of Yoga philosophy.

10

যোগ দৰ্শনৰ চিত্তবৃত্তি নিৰোধ সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা।

- (c) What is perception in Nyāya philosophy?
Explain various kinds of perception. 2+8=10

নায় দৰ্শনত প্ৰত্যক্ষ কাক বোলে? প্ৰত্যক্ষৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

- (d) Explain Vaiśeṣika atomistic theory of creation. How is Vaiśeṣika atomism different from Greek atomism? Discuss.

6+4=10

সৃষ্টি সম্পৰ্কীয় বৈশেষিক পৰমাণুবাদ তত্ত্বটো ব্যাখ্যা কৰা।
বৈশেষিক পৰমাণুবাদ গ্ৰীক পৰমাণুবাদৰ পৰা কিদৰে পৃথক? আলোচনা কৰা।

- (e) Explain briefly the Mīmāṃsā concept of Anupalabdhi. 10

মীমাংসা দৰ্শনৰ 'অনুপলব্ধি'ৰ ধাৰণাটো চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

- (f) Explain Śaṅkarācārya's concept of Brahman. How does Śaṅkarācārya distinguish between Brahman and Īśvara? Discuss. 6+4=10

শঙ্কৰাচাৰ্যৰ ব্ৰহ্মৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা। শঙ্কৰাচাৰ্যই কিদৰে ব্ৰহ্ম আৰু ঈশ্বৰৰ মাজত পাৰ্থক্য নিৰূপণ কৰিছে? আলোচনা কৰা।

- (g) How does Rāmānuja explain the relation of Brahman and Jīva? Discuss. 10

ৰামানুজে ব্ৰহ্ম আৰু জীৱৰ সম্বন্ধ কিদৰে ব্যাখ্যা কৰিছে? আলোচনা কৰা।

- (h) What is the etymological meaning of the word 'Bhakti'? Explain different types of Bhakti as found in Śaṅkaradeva's philosophy. 2+8=10

'ভক্তি' শব্দৰ ব্যুৎপত্তিগত অৰ্থ কি? শঙ্কৰদেৱৰ দৰ্শনত পোৱা মতে ভক্তিৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

***